

CULTUURHISTORISCH CENTRUM

OLDAMBT

Jaarplan en begroting

2021

Inhoud

Inleiding	2
I – Tentoonstellingen en lezingen	4
II - Projecten en initiatieven	4
III – Publicaties	8
IV – Samenwerking jaarlijkse activiteiten en evenementen	9
V - Vaste werkzaamheden	11
VI – Bedrijfsvoering	12
Begroting 2021	14
Bijlage 1 - Activiteitenprogramma	15

Inleiding

Het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt heeft in 2019-2020 te maken gekregen met een aantal ontwikkelingen die gevolgen zullen hebben voor koers en invulling van het werk.

- In het najaar van 2019 heeft de gemeente Oldambt het werk dat streekarchivaris Marianne Kruiswijk verrichte in begeleiding bij archiefonderzoek wegbezuinigd. Deze beslissing heeft er mede toe geleid dat mw. Kruiswijk haar functie als directeur van het CHC heeft beëindigd. Met nog maar een professionele ondersteuning van 0,4 fte zal het CHC zich nader moeten bezinnen op toekomstige taken. Het jaar 2020 was in die zin voor de nieuwe directeur Inge Dekker een verkennend jaar.
- De noodgedwongen plotse verhuizing in 2019 naar het oude gemeentehuis van Scheemda maakt dat het CHC veel van haar fysieke herkenbaarheid (in samenwerking met St. Oud Winschoten) en aanloopfunctie in de centrumplaats Winschoten heeft verloren. Ook beschikt de tijdelijke locatie niet over publiekstoegankelijke ruimte voor presentaties en tentoonstellingen.
- De coronacrisis heeft het CHC gedwongen geplande activiteiten te herzien. Ook voor het programma van 2021 heeft dit gevolgen. Zo is het rendabel organiseren van lezingen niet mogelijk zolang er onzekerheid is over toegestane bezoekersaantallen. Onder de oudere doelgroep belet angst voor besmetting deelname. Geplande activiteiten zijn dan ook onder voorbehoud.
- In 2020 is verder gezocht naar een nieuwe tijdelijke publiekstoegankelijke locatie waar CHC en SOW samen hun werk kunnen voortzetten, maar helaas is deze zoektocht bijzonder teleurstellend verlopen. Nog steeds is er geen tijdelijke locatie voor SOW. Dit heeft gevolgen voor het moreel, met name bij St. Oud Winschoten. We hopen hier samen met SOW en de gemeente in 2021 constructievere stappen te kunnen zetten.

Beperkingen als kans

Ondanks de beperkingen heeft het CHC het jaar 2020 aangegrepen als een kans om haar organisatie te versterken. Hierbij staan 3 aspecten voorop: grotere herkenbaarheid door [vernieuwing van de website](#) en andere communicatiemiddelen, samenwerking met partners binnen en buiten het Oldambt bij de organisatie van activiteiten en versterking van de organisatie door te investeren in vrijwilligersbeleid. Daarnaast wil het CHC in de toekomst een belangrijkere rol spelen in de verbinding en versterking van het werk van de vele erfgoedorganisaties en –locaties in het Oldambt. In dit jaarprogramma wordt een en ander nader toegelicht.

Cultuurhistorie voor de samenleving van de toekomst

Het beleefbaar kunnen maken van erfgoed en cultuurhistorie in het Oldambt is sterk afhankelijk van beschikbare middelen en personele bezetting. Wij hebben ons daarom in 2020 ook bijzonder ingespannen om plannen te initiëren binnen de Toukomst-beweging en het NPG programma Oldambt. Het invulling geven aan cultuurhistorie, cultuur- en erfgoedbeleving voor een breed

publiek zien wij als een belangrijke factor in het versterken van leefbaarheid, brede welvaart en sociale cohesie. De verwachting is dat het bieden van sociaal-culturele ontmoetingsplekken en plekken voor zinvol vrijwilligerswerk in de toekomst belangrijker worden om inwoners het gevoel te geven 'ergens bij te horen'. We regelen steeds meer online en hoeven minder vaak de deur uit om ons leven te organiseren. In een omgeving waar vergrijzing een serieus thema is ligt vereenzaming dan op de loer. Het deelnemen in zinvol vrijwilligerswerk kan inwoners ook helpen niet achter te blijven in de snelle digitalisering van onze samenleving.

Erfgoed en cultuurhistorie zijn daarnaast de belangrijkste dragers van het toerisme in het Oldambt. Het toerisme-beleid kan alleen succesvol zijn als de cultuurhistorische en culturele dragers van dit beleid ook sterk, zichtbaar en toegankelijk zijn.

Het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt is de enige regio-breed werkende erfgoed-organisatie en wil daarom de komende jaren graag een initiërende en aanjagende rol spelen in de versterking van het beleefbaar maken van erfgoed en landschap in het Oldambt. Als eerste initiatief heeft het CHC een onderzoek naar mogelijkheden tot versterking van het erfgoedveld Oldambt laten doen door studenten bedrijfskunde van de Hanzehogeschool.

Naast het organiseren van haar eigen taken zal het CHC een versterkende rol alleen goed kunnen vervullen als er voldoende middelen beschikbaar zijn. In 2021 wil het CHC dan ook graag in samenwerking met onder mee gemeente en de provincie verder onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om meer middelen en capaciteiten te genereren.

I – Tentoonstellingen en lezingen

Tentoonstellingen

Voor het organiseren van tentoonstellingen werkt het CHC nauw samen met andere organisaties. In 2021 zijn dat:

- **Johannieters aan de Noordzeekust:** van 17 april t/m 11 mei staat deze reizende expositie gepland in de Stefanuskerk in Finsterwolde. De expositie is een initiatief van de Ihlower Kloosterverein in Aurich en is een grensoverschrijdende samenwerking tussen tientallen organisaties in Oost-Friesland en Groningen. In de late middeleeuwen beschikte de in Jeruzalem ontstane orde over zo'n 14 kloosters in deze regio, die een belangrijke rol speelden in de landbouw. Finsterwolde is de **eerste** Groningse locatie waar de expositie neerstrijkt, deze blijft steeds een maand op één plek. Het CHC werkt hierbij nauw samen met de plaatselijke commissie van de Stefanuskerk (St. Oude Groninger Kerken) en Jochem Abbes (expert en initiatiefnemer).
- **Jugendstil in Oost-Groningen:** het Veenkoloniaal Museum in Veendam had in zomer 2020 een tentoonstelling gepland rondom Jugendstilarchitectuur in de Veenkoloniën. Door het uitstel vanwege corona ontstond ook de kans om de tentoonstelling breder te trekken en het Oldambt hierbij te betrekken. De tentoonstelling staat nu gepland voor de periode 21 november 2021 t/m 15 mei 2022. Naast een selectie van panden zullen diverse toegepaste kunstvormen te zien zijn, die in het gebied in zwang waren. De tentoonstelling zal later nog te zien zijn in het Jugendstilmuseum in Riga (Letland). In samenwerking met uitgeverij in Boekvorm uit Assen wordt gewerkt aan een plan om, in lijn met een eerdere samenwerking over architect Jan Kruijer, een boek bij de expositie te publiceren. Daarnaast is het CHC van plan om een deelexpositie/activiteit te organiseren rond een collectie modetekeningen in zgn. Reformstijl, op jonge leeftijd gemaakt door Geertje Toren-Wiersema uit Scheemda. Deze prachtige potloodtekeningen geven een mooi beeld hoe de welgestelde boerenmilieus de nieuwe kunstvormen tot zich namen. Plan is om ook de modeopleiding van het Noorderpoort te betrekken om jongeren, met als vertrekpunt de vernieuwingsstijl van die tijd, aan de slag te laten gaan.

Lezingen en Verhalencafés

De in 2020 geplande lezingen en verhalencafé's konden door de coronabeperkingen geen doorgang vinden. In 2021 zal afhankelijk van de mogelijkheden bekeken worden wat wel mogelijk is. Lezingen worden waar mogelijk gekoppeld aan andere activiteiten zoals tentoonstellingen, de Dag van de Oldambtster geschiedenis, Monumentendag en Torendag.

Door provinciale bezuiniging is onduidelijk in hoeverre het CHC een beroep kan doen op de organisatie van Verhalen van Groningen voor het organiseren van verhalencafé's. M.b.t. het in 2020 geplande thema communisme, onderzoekt het CHC nader hoe in de toekomst hieraan aandacht te besteden. Samenwerking met St. Landschap Oldambt m.b.t. lezingen zal ook in 2021 verder worden verkend.

II -Projecten en initiatieven

Beleefroutes n.a.v. erfgoedbeleid Gemeente Oldambt

In 2019 is door de gemeente Oldambt de implementatienotitie voor het erfgoed en toerisme opgesteld voor de periode 2019 tot 2023. Samen met Stichting Marketing Oldambt (SMO) draagt het CHC bij aan de uitvoering van de verhaallijnen 'Graanrepubliek' en 'Grenslan vestingland'. SMO neemt de leiding in de eerste verhaallijn, het CHC in de tweede.

Voorjaar 2020 bleken de door de gemeente in het vooruitzicht gestelde middelen voor de verhaallijn *Grenslan Vestingland* niet meer beschikbaar. Daardoor is onduidelijk via welke wegen het CHC invulling kan gaan geven aan deze verhaallijn in samenwerking met de thematische musea in de regio. Inmiddels is de samenwerking van CHC met SMO voor de Beleefroute Graanrepubliek ingezet, Bij deze route heeft SMO de leidende rol, en realiseert de CHC de cultuurhistorische 'content'.

Musea Tachtig jaar oorlog: 2022

In het project "Tachtig jaar oorlog" werkt het CHC samen met de vestingmusea om de historische infrastructuur rond dit thema te versterken. Het streven is in te spelen, aan te haken, op de actualiteit van herdenkingen van militaire mijlpalen uit die periode elders in het land in 2022 en 2023 en zo publiek uit de rest van het land te trekken. Het overleg binnen dit project heeft mede door corona tot het najaar van 2020 stil gelegen.

Plan is een expositie in museum Slag bij Heiligerlee rondom de vraag wat nog is terug te zien van de aanleg van militaire werken in het 16^e/17^e eeuwse landschap. Deelexposities in museum Bad Nieuweschans en de toren van Winschoten en begeleidende activiteiten. Het CHC heeft het idee een begeleidende (permanente) fietsroute (Beleefroute) rondom het thema Grenslan Vestingland te maken in samenwerking met Stichting Marketing Oldambt. Ook het vestingmuseum Oudeschans neemt deel aan dit project.

In 2021 zal binnen de overleggroep verdere uitwerking en afstemming plaatsvinden. Hierbij wordt aangetekend dat de organisatorische en marketingcapaciteiten van de organisaties als het gaat om landelijk bereik beperkt zijn en dat ondersteuning op dit vlak nodig is. Doordat onduidelijk is welke middelen beschikbaar zijn vanuit de gemeente voor het thema Grenslan Vestingland is ook hier onduidelijk wat het CHC kan gaan bieden.

Digitaal Museum Oldambt

Het CHC beschikt naar verwachting de komende jaren niet over een locatie waar (vaste) publiekspresentaties mogelijk zijn. Tevens heeft de coronacrisis het belang van digitale mogelijkheden onderstreept. Binnen de museumwereld en het archiefwezen nemen digitale mogelijkheden een vlucht. Het CHC wil daarom de mogelijkheden hiervan onderzoeken om collecties en verhalen met eigentijdse technieken tot leven te brengen. In 2020 is een start gemaakt hiermee. Een aanvraag hiervoor bij het Prins Bernhard Cultuurfonds voor de regeling Erfgoedvrijwilligers is (deels) gehonoreerd. Via de nieuwe website chcoldambt.nl is de inhoud van de eerdere publicatie *Canon van het Oldambt online* beschikbaar gemaakt. Ook wordt gewerkt aan het maken van een digitale bladerversie van het in art Decostijl versierde fotoboek dat burgemeester Eisso Braak in 1932 bij zijn pensionering van de Scheemder gemeenschap kreeg. Dit is online weer een opwarmer voor het digitaliseringsproject "*Binnen bij burgemeester Braak*".

Binnen bij burgemeester Braak

In 2020 heeft het CHC een glasnegatiefscanner geschonken gekregen. Er is een start gemaakt met het scannen van de omvangrijke collectie glasnegatieven die burgemeester Eisso Braak naliet. De

collectie bevat veel interieurfoto's uit het begin van de 20ste eeuw, wat nogal zeldzaam is. Afhankelijk van de eerste scanresultaten willen we in 2021 een project opzetten om inwoners van het Oldambt te betrekken bij de identificatie van de beelden. Tevens zullen er, ook in overleg met de Groninger Archieven, middelen gezocht worden voor een betrouwbare opslag van de fysieke dragers van de beelden.

Collectiebeheer

Het CHC beschikt over diverse fotocollecties en archieven. Regelmatig benaderen inwoners het CHC voor de overdracht van beeldmateriaal of archiefmateriaal. Er is op dit moment geen duidelijk beleid en de tijdelijke huisvesting is niet geschikt voor het verantwoord opslaan van deze materialen.

In 2021 wil het CHC in samenwerking met o.a. Erfgoedpartners en de Groninger Archieven en de gemeente komen tot een helder beleid in het overnemen, bewaren en ontsluiten van archieven en beeldmateriaal.

Tevens wil het CHC bekijken in hoeverre het mogelijk is om de woonkaarten van Winschoten online doorzoekbaar te maken. Deze zijn eerder al gescand door medewerkers, maar door het wegvallen van het streekarchivariaat kon hier geen vervolg aan worden gegeven. Dit zal verder in overleg met de gemeente moeten worden onderzocht.

Versterking Erfgoedveld Oldambt

In de toekomst wil het CHC graag een rol spelen in het versterken van samenwerking tussen de erfgoedorganisaties in het Oldambt. Daarom is het van belang om een beter beeld te krijgen van de kansen en belemmeringen binnen het erfgoedveld in de gemeente. Veel organisaties werken uitsluitend met de inzet van, veelal oudere, vrijwilligers. Tijdens de coronacrisis bleek de kwetsbaarheid hiervan.

In november 2020 heeft het CHC 5 studenten bedrijfskunde van de Hanzehogeschool opdracht gegeven om een onderzoek te doen binnen het erfgoedveld. Met de resultaten van enquête en werkconferentie wil het CHC verder beleid hierop invulling geven, in samenspraak met betrokkenen, gemeente, provincie en evt. andere stakeholders.

Initiatieven en projecten in het kader van Toukomst en NPG Programma Oldambt

In maart 2020 heeft het CHC 3 ideeën ingediend voor Toukomst. In samenwerking met onder meer musea Heiligerlee, Fraeylemaborg en het Streekhistorisch Centrum Stadskanaal is het Toukomst-project [Sterkere musea voor een sterk Groningen](#) uitgewerkt.

De Toukomst ideeën zijn ook meegenomen in het gemeentelijk NPG programma. In 2021 wil het CHC dan ook graag in samenwerking met onder meer de gemeente deze plannen verder invulling geven. Hieronder zijn de CHC ideeën integraal opgenomen en de belangrijkste aspecten van het project [43 Sterkere Musea voor een sterk Groningen](#). Meer info: www.toukomst.nl.

[Actieprogramma Erfgoedvrijwilligers](#)

Oost-Groningen ontgroent en vergrijst. Veel kennis en kunde over landschap en geschiedenis van het gebied dreigt verloren te gaan. Voor historische verenigingen en kleine musea is het steeds moeilijker continuïteit te bieden. We willen nieuwe manieren vormgeven om bewoners actief betrokken te houden bij erfgoed en geschiedenis en door dit levendig en "toekomstproof" te maken.

Dit is een initiatief van Cultuurhistorisch Centrum Oldambt. Wij signaleren veel interesse van bewoners voor geschiedenis. Tegelijkertijd worden de mensen die historische verenigingen en kleine musea als vrijwilligers draaiende houden, steeds ouder. Er lijkt een trend gaande dat mensen zich niet meer voor langere tijd aan vrijwilligerswerk willen verbinden. Wij willen

onderzoeken hoe dit beter kan en deze organisaties ondersteunen om hun maatschappelijke functies in de toekomst te waarborgen.

Architectuurnetwerk Oost-Groningen/Erfgoednetwerk Oldambt

Oost-Groningen kent een zorgelijk imago. Gek, want het gebied kent een gevarieerde geschiedenis en veel bijzonder gebouwd erfgoed. Wij willen informatie hierover online beschikbaar maken. Hiermee ontstaat ook een netwerk van locaties voor kleinschalige culturele activiteiten en cultuurhistorische routes. Daarnaast is uitwisseling van informatie over behoud en restauratie mogelijk en draagt het netwerk bij aan sociale cohesie in dorpen.

Dit is een initiatief van Cultuurhistorisch Centrum Oldambt dat hierbij als trekker kan fungeren. Het Architectuurnetwerk kan beginnen in Oldambt en uitgebreid worden naar heel Oost-Groningen.

Achtergrond is dat veel bijzonder erfgoed leeg komt te staan en verval dreigt. Door informatie en beeld beschikbaar te maken voor iedereen, ontstaat een breder besef van de bijzondere waarde van dit erfgoed en de schoonheid in de regio. We werken samen met eigenaren en bewoners en betrekken onder meer studenten bij de uitvoering van het project. Er ontstaat een netwerk dat als drager kan dienen voor activiteiten en sociale samenhang. Gezamenlijk bieden we hiermee tegenwicht aan de negatieve en stereotype beeldvorming over de regio.

Lutje Geschiedenis

Kinderen uit kansarme gezinnen kampen vaak met een negatief beeld van hun leefomgeving. Zet cultuurhistorie in om hun collectief zelfbeeld te verbeteren. Laat jongeren kennis van ouderen vastleggen in bijvoorbeeld korte filmpjes over bijzondere plekken. Zo leren jongeren over hun dorp of stad, onderzoeken en presenteren en wordt geschiedenis bewaard voor de toekomst.

Dit is een idee dat Cultuurhistorisch Centrum Oldambt graag wil uitwerken met onderwijsinstellingen in de regio en met regionale media.

Waar kinderen in de regio in kansarme gezinnen opgroeien heerst vaak de gedachte: Het was niks, het is niks en het zal ook nooit wat worden hier. Weggaan lijkt dan de enige optie om daaraan te ontsnappen. In dit project willen we jongeren bewuster maken van de bijzondere en gevarieerde geschiedenis van hun leefomgeving zodat dit kan bijdragen aan een positiever zelfbeeld. Oost-Groningen is immers grotendeels door mensenhanden geschapen en kent een rijk verleden! Er zijn veel oudere mensen die veel kennis met zich meedragen over het verleden, maar dit blijft vaak in hun hoofd zitten. Via dit project willen we deze kennis vastleggen, waarbij de jongeren een actieve rol spelen om dit vorm te geven. Bijvoorbeeld door het maken van korte filmpjes over plekken of thema's die ook uitgezonden kunnen worden op de regionale tv en op YouTube geplaatst.

Jongeren leren zo onder meer onderzoeks- en mediavaardigheden en samenwerken. Door hen de verhalen in een nieuwe eigentijdse vorm te laten vertellen ontwikkelen ze meer bewustzijn en binding met hun omgeving. Samenwerking met scholen wordt gezocht.

Toukomst project 43: Sterkere musea voor een sterk Groningen:

We willen dat de kwaliteiten die er al zijn in de vele Groningse musea beter worden benut. Dan zullen ze beter draaien, komen er meer banen en gaat de kwaliteit van de tentoonstellingen omhoog. Daarmee wordt het leuker en gemakkelijker om veel over de provincie te leren. Dat sluit precies aan bij wat veel Groningers hebben aangegeven: ze willen meer weten over de eigen historie.

Alle musea moeten worden versterkt. Er is over vrijwel de hele linie onderbezetting en onderbetaling van personeel, er zijn weinig middelen voor het maken van wisseltentoonstellingen, de marketingbudgetten zijn mager en de duizenden vrijwilligers verdienen betere 'arbeidsvoorwaarden', zoals reiskostenvergoeding, betaalde scholing en een dagje uit. Door de musea te versterken kan ook het niveau van de exposities omhoog.

Regiopoortmuseum

Acht bestaande musea worden uitgebreid tot regiopoortmuseum. Ze krijgen er een extra functie bij als 'poort' naar de regio. In het regiopoortmuseum worden bezoekers enthousiast gemaakt om de regio te gaan ontdekken en op bezoek te gaan bij andere musea en toeristische attracties. De regiopoortmusea vertellen het verhaal van de verschillende Groningse landschappen, in aansluiting op de [provinciale kwaliteitsgids](#). Hierbij kan ook verbinding ontstaan met hedendaagse ontwikkelingen rondom landschap en erfgoed. Het museum fungeert daarbij als laagdrempelig en inspirerend informatiecentrum dat de historische basiskennis rondom ontstaan en ontwikkeling van het landschap representeert.

Kennis en expertise delen

De regiopoortmusea gaan functioneren als meewerkende partner voor de kleinere musea in hun omgeving. Ze delen de kennis op het gebied van marketing, collectie, educatie, het maken van exposities, vrijwilligersbeleid en bedrijfskunde in algemene zin. Het is belangrijk dat ook de kleinere musea financiële middelen krijgen om tot grotere bloei te komen.

III - Publicaties

Het CHC heeft tot 2020 een respectabel aantal publicaties uitgegeven, doorgaans in eigen beheer. In de toekomst wil het CHC meer samenwerken met bestaande uitgeverij om publicaties op de markt te brengen. Distributie, verkoop en professionele uitstraling zijn hierbij gebaat. Tevens ontstaat zo een breder geografisch bereik voor onderwerpen uit het Oldambt en kan het CHC zich concentreren op de inhoud.

In het voorjaar 2021 verschijnt bij uitgeverij Noordboek ons boek '**1568 – Heiligerlee: Landschap van glorie en nederlaag**'. De inhoud is een combinatie van bijdragen van wetenschappers aan het eerder door het CHC gehouden symposium 'In Vriesland in de Slag' in de burcht te Wedde, en eigentijdse inleidingen over het Oldambt door oud-Volkskrant journalist Sietse van der Hoek. Het boek (144 pag.) is rijk geïllustreerd met historisch materiaal en foto's van het hedendaagse Oldambtster landschap. (verkoopprijs ca. 20 euro).

In 2020 heeft het CHC het in 2011 verschenen **Canon van het Oldambt digitaal beschikbaar** gemaakt. We zouden graag ook weer een papieren versie van het Canon realiseren. Een samenwerking met de gemeente en/of bedrijven om een herziene versie van het Canon als relatiegeschenk te maken behoort tot de mogelijkheden.

In 2021 wil het CHC ook een project opzetten rond het Groningse werk van de geboren Winschoter en Joodse dichter en historicus **Saul van Messel/Jaap Meijer (1912 -1993)**. Meijer is de vader van de bekende journalist Ischa Meijer over wie in 2023 een biografie zal verschijnen. Idee is om over vader Jaap Meijer een publicatie te realiseren en in een begeleidend project te verbinden met kunst en/of

jongerencultuur. Diverse kenners van het werk van Meijer hebben zich al bereid getoond hierin deel te nemen. Planning: opzet project 2021/uitvoering 2022/2023.

IV – Samenwerking jaarlijkse activiteiten en evenementen

Het CHC wil graag in de toekomst haar verbindende rol binnen het erfgoedveld in het Oldambt versterken. Het coronajaar bood helaas weinig mogelijkheid voor gezamenlijke activiteiten en netwerkgelegenheid. Het CHC heeft in 2020 het initiatief genomen om studenten bedrijfskunde van de Hanzehogeschool een onderzoek te laten uitvoeren naar kwaliteiten en belemmeringen binnen het erfgoedveld in het Oldambt. In 2021 willen we met de conclusies van dit onderzoek verder om in samenwerking met de betrokken partijen, gemeente evt. provincie handen en voeten te gaan geven aan versterking van het erfgoedveld.

Samenwerking erfgoedinstellingen

Organisatie Open Monumentendag en erfgoedoverleg

In het voorjaar van 2020 heeft het CHC besloten de Open Monumentendag 2020 niet centraal te organiseren vanwege de onzekerheid rondom corona. Sommige erfgoedlocaties hebben in september hun deuren wel opengesteld. Het jaarthema 2020 'leermonument' vonden wij echter dusdanig aansprekend voor de regio dat wij in 2021 dit als thema nader willen invullen. We willen daarom dit jaar er ook meer locaties bij betrekken met een specifieke onderwijsgeschiedenis. Hierbij willen we ook eigenaren van karakteristieke panden met een oorspronkelijke onderwijsfunctie betrekken. Bij de organisatie van de dag verzorgt het CHC voorbereidend overleg en de verslaglegging, de publiciteit rondom de OMD, de contacten met de landelijke organisatie en de informatiefolder met route.

Dag van de Oldambtster Geschiedenis

Elke twee jaar organiseert het CHC de Dag van de Oldambtster geschiedenis rondom een thema. Afhankelijk van de coronabeperkingen willen wij deze dag in november 2020 houden. Wij denken dat in aansluiting op de Open Monumentendag in september het thema onderwijs veel mogelijkheden biedt. Eén en ander hangt wel af van beschikbaarheid van een geschikte locatie waar weinig kosten aan verbonden zijn.

Historische verenigingen

Vanuit diverse ingangen werkt het CHC samen met historische verenigingen in de regio. Met de St. Oud Winschoten wordt al weer 1,5 jaar gewerkt aan een gezamenlijke definitieve huisvesting. Ook is er uitwisseling van kennis en fotomateriaal en doorverwijzing bij publieksvragen. Met de vereniging van Scheemda is goed contact rondom inhoudelijke aspecten. Met de vereniging in Bad Nieuweschans wordt samengewerkt in het kader van het museumoverleg (zie onder).

Open Joodse Huizen

Door corona kon dit jaar de activiteit Open Joodse Huizen niet doorgaan. Het Joods Cultureel Kwartier beraadt zich voor 2021 op de mogelijkheid van een online versie. Er is vanuit CHC overleg

met de Synagoge in Groningen en de lokale organisatie in Winsum over invulling van Open Joodse Huizen in de provincie Groningen.

De toren van Winschoten/Open Torendag

In de zomer van 2020 heeft het Gilde van de Stadsgidsen/Torenwachters de middeleeuwse toren in Winschoten, de Olle Witte, met inachtneming van de RIVM voorschriften open kunnen stellen voor kleine groepen. Afhankelijk van de situatie zal dit in de zomer van 2021 openstelling mogelijk maken. Er is behoefte aan herinrichtingsmaatregelen voor veiligheid en presentatievernieuwing. Hierbij wordt gestreefd naar een interactieve tentoonstelling rond carillon en toren. De beiaardcommissie (Torenwachters, CHC en beiaardier) is hierover in gesprek met de gemeente. Door corona zijn de vorderingen van dit overleg sterk vertraagd.

Het CHC is m.b.t. tot de Toren vooral faciliterend, zoals het versturen van persberichten, het verstrekken van historische informatie en het ondersteunen van het overleg. De Stadsgidsen en torenwachters zorgen voor de praktische openstelling.

De Open Torendag in juni is in 2020 vanwege corona afgelast. Eerder namen ook de torens van Finsterwolde en het carillon in Heiligerlee deel. We willen in 2021 bekijken wat mogelijk is met de toren van Scheemda, waar een aantal actieve dorpsbewoners graag meer mee wil.

Erfgoedpartners / onderwijs

In 2017 en 2018 is een lespakket geschreven voor het basisonderwijs over de regionale geschiedenis. Dit is een standaard pakket met speciale aanvullingen voor het Oldambt voor communisme, Joodse geschiedenis en het carillon. Het CHC draagt zorg voor de leskisten voor de eerste twee groepen van het basisonderwijs en is het verzamelpunt voor overleg tussen de betrokken partijen. Er zijn aanpassingen gewenst. Het CHC heeft zich in 2020 aangesloten bij Erfgoedpartners.

Festivals: Grasnapolsky

In maart 2020 heeft het CHC bij het Festival Grasnapolsky twee expedities verzorgd onder de noemer *Langs de vloedlijn van verdronken dorpen en oude kerken*. De belangstelling voor de expedities was groot en de reacties van de deelnemers zeer positief. In een recensie van het festival in Dagblad vh Noorden werd de expeditie geroemd, omdat deze mede het festival verbindt met Oldambtster erfgoed en landschap.

In 2021 staat Grasnapolsky gepland voor het Hemelvaartsweekend. In overleg met de organisatie wordt nog bekeken wat er mogelijk is om ook dit jaar weer programmering rond cultuurhistorie en erfgoed van het Oldambt op te nemen.

Samenwerking Groninger Archieven

Het CHC werkt samen met Groninger Archieven t.b.v. beheer van de beeldbank. Daarnaast geeft G.A. in samenspraak met CHC met regelmaat inhoud aan artikelen in De Oldambtster. Tot 2019 heeft CHC als archiefinstelling ook deelgenomen aan de jaarlijkse Dag van de Groninger Geschiedenis. Deze werd in 2020 digitaal aangeboden als Maand van de Groninger Geschiedenis. Er is bij CHC geen formatie om hier structureel aan bij te dragen.

V – Vaste werkzaamheden

Beeldbank

De deelname aan www.beeldbankgroningen.nl zal worden voortgezet. Er zijn steeds meer mensen die foto-archieven overdragen aan het CHC. Naast de vaste beeldbankvrijwilliger wordt gekeken of een aantal nieuwe vrijwilligers hier taken in kan vervullen.

In 2018 moest een deel van de foto's tijdelijk verwijderd worden i.v.m. onduidelijkheid rondom rechten. Inmiddels is in afstemming met Groninger Archieven een deel daarvan teruggeplaatst.

Burgemeester Braak: zie projecten.

Open Monumentendag

Zie onder IV Samenwerking.

Carillon

Om bespeling van het carillon in de Toren van Winschoten en behoud van dit erfgoed te waarborgen beheert het Cultuurhistorisch Centrum de bespeling en versteking hiervan. Dit houdt in dat het carillon tweewekelijks bespeeld wordt door de beiaardier. Tevens wordt het klokkenspel regelmatig 'verstoken' met nieuwe melodien. Daarnaast wordt meegedaan aan provinciale activiteiten zoals de Open Torendag en landelijke initiatieven, zoals bespeling in het kader van 75 jaar Bevrijding en de corona-crisis. In relatie met de winkeliers van de Torenstraat zoekt het CHC naar een bredere invulling.

Beiaardier Vincent Hensen heeft in 2020 zijn mastergraad behaald. Voortzetting van zijn inzet is alleen mogelijk als het beschikbare honorarium ook in lijn wordt gebracht met de hiervoor geldende normen. Het aantal gediplomeerde beiaardiers is schaars.

CHC wil in 2021 onderzoeken hoe we de structuur van donateurs voor carillon en CHC kunnen versterken.

VI Vraagbaak en onderzoek

In 2019 heeft de gemeente de middelen voor de rol van streekarchivaris ingetrokken. Dat betekent dat het CHC geen invulling meer kan geven aan het begeleiden van onderzoekers bij vragen over gemeentelijke archieven. Door de wisseling in de directie is ook minder specifieke expertise in huis voor het begeleiden van deze vragen.

Nog steeds benaderen mensen het CHC met vragen. Hierbij wordt getracht via doorverwijzing binnen het netwerk van CHC deze mensen te helpen. Om de vraagbaakfunctie serieus in te kunnen vullen is een professionelere invulling nodig.

In 2019 is door vrijwilligers een start gemaakt met het systematiseren van de bibliotheek van het CHC. In onze bibliotheek willen we van alle boeken die over de geschiedenis van het Oldambt verschenen zijn een exemplaar bewaren, dat ter plekke kan worden geraadpleegd door geïnteresseerden. In 2021 willen we de catalogus doorzoekbaar via onze website aanbieden.

VII – Bedrijfsvoering

Huisvesting

De huisvesting in Scheemda is bedoeld als tijdelijk. Na realisatie van de Poort van Winschoten zouden cultuurhistorische organisaties CHC en SOW een centrum kunnen inrichten in de "Halte Democratie"/tramwerkplaats. Voor een definitieve locatie heeft het CHC ook de voorkeur voor een centrumlocatie Winschoten. De huisvesting in Scheemda biedt geen geschikte omstandigheden voor het bewaren van archief- en fotomateriaal (klimaatbeheersing).

In 2021 zal het CHC samen met onder meer St. Oud Winschoten verder overleggen met de gemeente over mogelijkheden voor gezamenlijke definitieve huisvesting. Een tijdelijk locatie waar SOW zijn werkzaamheden kan voortzetten is onontbeerlijk voor vormgeving van verdere samenwerking.

Personeel

Het stichtingsbestuur heeft in 2020 besloten de Raad van toezicht op te heffen.

Bestuur:

De heer J. Groenbroek

De heer H.L. Hilarides

De heer D. Bos

Directie

Mevrouw I. Dekker

Vrijwilligers

Mevrouw M. Buining

De heer J. Dik

De heer R. Elderman

Mevrouw E. de Haas

Mevrouw F. ten Have

De heer W. Hemmen

De heer F. Kuiper

Mevrouw S. Ploeger

Organisatieversterking:

Communicatie: In 2020 is veel inspanning gepleegd in de verbetering en vernieuwing van de communicatiemiddelen van het CHC :een nieuwe website (chcoldambt.nl), een maandelijkse nieuwsbrief en een vaste maandelijkse pagina met verhalen in De Oldambtster. Daarnaast worden regelmatig persberichten verstuurd naar de regionale media en plaatsen we meerdere malen per maand berichten op Facebook. In 2021 willen we vooral de social media verder in de vingers krijgen. Voor de berichtgeving in de Oldambtster willen we meer gaan werken met terugkerende rubrieken

waarbij een relatie is met locaties, gebouwd erfgoed en landschap. Tevens wordt bekeken of en hoe de samenwerking met Groninger Archieven t.b.v. De Oldambtster kan worden voortgezet.

Vrijwilligersbeleid:

Met een professionele ondersteuning van 0,4 fte is het investeren in de vaardigheden van vrijwilligers bijzonder belangrijk. De communicatiemiddelen van het CHC vergen het nodige aan redactionele en online-vaardigheden.

Om een aantal gemotiveerde en capabele vrijwilligers hierin verder te ondersteunen is een aanvraag gedaan bij het Fonds voor Cultuurparticipatie, regeling Erfgoedvrijwilligers, om een maatwerktraining te kunnen organiseren. Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd zal de *maatwerktraining "Effectief en aantrekkelijk schrijven"* in het voorjaar worden ingevuld door de Schrijversvakschool Groningen. Daarnaast willen we *maatwerktraining Social Media* organiseren. Naast een aantal van onze eigen vrijwilligers willen we de beschikbare plekken tegen een bescheiden vergoeding open stellen voor andere erfgoedorganisaties binnen het Oldambt.

Daarnaast proberen we via online-mogelijkheden vaardigheden te versterken en medewerkers ook van elkaar te laten leren.

Tevens wordt in 2021 gewerkt aan uitbreiding van het bestuur, iets wat in 2020 mede door corona minder aandacht heeft kunnen krijgen dan gewenst.

Begroting 2021

De begroting is deze keer optimistisch en vol vraagtekens, optimistisch omdat we zo graag dingen willen doen, vol vraagtekens omdat we zowel qua Corona als beleid van overheden geen inschatting kunnen maken. Toch willen we een richting geven ondanks alle onzekerheid. We zullen een lichte teruggang in vermogen accepteren om o.a. vrijwilligers goed op te leiden. De kosten van onderzoek naar herhuisvesting zijn op dit moment nog niet in te schatten. Omdat deze in principe door de gemeente zullen worden gedragen zijn deze buiten beschouwing gelaten.

2021	Inkomsten	Uitgaven
Beeldbank	€ 1.200,00	€ 1.200,00
Activiteiten/werkconferentie	€ -	€ 400,00
Monumentendag	€ 2.000,00	€ 2.000,00
Dag Oldambster Geschiedenis	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Carillon	€ 5.500,00	€ 6.000,00
Personele kosten/vrijwilligers		€ 25.000,00
Projecten/Trainingen	€ 20.000,00	€ 19.000,00
Open Joodse Huizen	€ 150,00	€ 150,00
Beleefroute Graanrepubliek	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Huur	€ 26.250,00	€ 26.250,00
Exploitatie		€ 4.000,00
Verkoop boeken	€ 500,00	-
Boek Heiligerlee	€ 4.500,00	€ 10.000,00
Digitaal Museum	€ 2.000,00	€ 2.000,00
Johannieters		€ 400,00
Subsidie gemeente Oldambt	€ 23.429,00	-
Te werven/ tlv vermogen	€ 10.871,00	-
Totaal	€ 102.400,00	€ 102.400,00

Bijlage 1 – Activiteitenprogramma

Januari	Werkconferentie Versterking Erfgoedveld Oldambt
Februari	Start Trainingen Effectief schrijven en Sociale media.
Maart	Presentatie boek Heiligerlee
April	Expositie Johanneters aan de Noordzeekust Beleefroute Graanrepubliek (SMO)
Mei	Open Joodse Huizen?
Juni	Open Torendag
September	Open Monumentendag
Oktober	
November	Dag van de Oldambtster Geschiedenis, Start expositie Jugendstil in Oost-Groningen
December	Carillon in Kerstsfeer